

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2005 vp

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2004

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä kesäkuuta 2005 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi kertomuksen Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2004 (K 12/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- puheenjohtaja Mikko Elo ja sihteeri Gunilla Carlander, Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan neuvoston laajentuminen on vuonna 2004 saatettu lähes loppuun; ainoastaan Valko-Venäjä on ulkopuolella, ja yli puolet jäsenmaista on nyt myös Euroopan unionin jäseniä. Laajentumisen myötä järjestön heterogeenisuus on lisääntynyt, mutta samalla järjestön perusarvojen puolustaminen on korostunut. Tämä heijastui EN:n yleiskokouksen kertomusvuonna hyväksymissä suosituksissa, joiden pääpaino oli ihmisoikeuksissa ja demokratiaa koskevissa aiheissa.

Jäsenvelvoitteiden seurannassa on todettu, että uusien jäsenmaiden osalta jäsenyys ei ole aina tuonut toivottua vauhtia uudistusprosessille. Valiokunta pitää tärkeänä, että EN otti kantaa mm. Ukrainan perustuslakikriisiin sekä presidentti Kutshman aikeisiin mahdollistaa itselleen kolmas presidenttikausi. Valiokunta korostaa, että demokratian tilan arviointi myös nk. vanhoissa jäsenmaissa — kertomusvuonna Italiassa, Liechtensteinissa ja Turkissa — on erit-

täin tärkeää. Kertomusvuonna hyväksyttiin merkittävä Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta koskeva uudistus, jonka tarkoituksena on tehostaa tuomioistuimen toimintaa.

EN:n laajentumisen jälkeen järjestön ulkosuhteet ovat vilkastuneet ja ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion periaatteiden edistäminen maailmanlaajuisesti on korostunut. Yleiskokouksella ei ole virallisia suhteita Valko-Venäjään, mutta on tärkeää, että se seuraa jatkossakin maan tilannetta tiiviisti.

Valiokunta pitää hyvänä, että kansainväliset järjestöt pohtivat omaa rooliaan muuttuvassa kansainvälisten järjestöjen kentässä. Yhteistyötä tulee edelleen tiivistää päällekkäisyyksien karsimiseksi ja tehokkuuden lisäämiseksi. ETYJ on asettanut korkean tason työryhmän järjestön toiminnan kehittämiseksi. EU on tehostamassa toimintaansa ihmisoikeuskysymyksissä ja järjestöjen välisen työnjaon varmistamiseksi yhteistyön tiivistäminen on tarpeen. Euroopan neuvoston toukokuussa 2005 pidetyn huippuko-

kouksen tavoitteena oli keskustella ja sopia EN:n toimintojen painopistealueista sekä resursien jaosta. Valiokunta pitää tärkeänä, että Euroopan neuvoston toiminnan pääpaino on myös tulevaisuudessa ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteiden puolustamisessa.

Valiokunta on aiemmissa mietinnöissään kiinnittänyt huomiota parlamentaaristen valtuuskuntien ja eduskunnan toiminnan välisen yhteistyön kehittämiseen. Valiokunnan omaksuma käytäntö hallituksen ja Euroopan neuvoston valtuuskunnan yhteisen dialogin tiivistämiseksi ennen poliittisesti merkittäviä kokouksia käytännön yhteistyön edistämiseksi ja oikea-aikaisen informaation saamiseksi on osoittautunut

hyödylliseksi. Valiokunta tukee pyrkimyksiä kehittää kansainvälisten asioiden käsittelyä eduskunnassa niin, että kertomusmenettelystä luovuttaisiin ja pyritäisiin istuntokohtaiseen raportointijärjestelmään ja ajankohtaisiin täysistunto-keskusteluihin.

Päätösehdotus

Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy kertomuksen ja

että tämä mietintö lähetetään tiedoksi Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnalle ja hallitukselle.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
jäs. Ulla Anttila /vihr
Eva Biaudet /r
Antero Kekkonen /sd
Katri Komi /kesk
Johannes Koskinen /sd
Eero Lankia /kesk

Petri Neittaanmäki /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Suvi-Anne Siimes /vas
Ben Zyskowitz /kok
Simo Rundgren /kesk
Esko-Juhani Tennilä /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.